

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Angående betänkandet Hållbar socialtjänst En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47)

Ekobrottsmyndigheten lämnar härmed sitt yttrande över rubricerat betänkande. Synpunkter lämnas utifrån myndighetens uppdrag att bedriva brottsförebyggande arbete.

Myndigheten tillstyrker i huvudsak utredningens förslag, men konstaterar att förslaget till ny socialtjänstlag och betänkandet i sin helhet saknar ett brottsförebyggande perspektiv.

Kap. 3.4 Vägar till en hållbar socialtjänst, kap. 7.3 Ett förebyggande perspektiv och kap. 12 Uppföljning

Av utredningsdirektiven framgår att förslagen i betänkandet ska åstadkomma en hållbar socialtjänst. Enligt utredningens förslag bör en hållbar socialtjänst ha ett förebyggande perspektiv och en ny socialtjänstlag bör uttryckligen omfatta uppföljning.

Ekobrottsmyndighetens uppfattning är att en hållbar socialtjänst torde förutsätta att den är trovärdig och upplevs som rättvis. Ekobrottsmyndighetens erfarenhet är att organiserad brottslighet till viss del finansieras genom utnyttjade av välfärdsystemet där även socialtjänsten ingår. Enligt Brå:s rapport 2015:8, Intyget som dörröppnare till välfärdssystemet, saknas dock i många kommuner en särskild funktion för att hindra felaktiga utbetalningar (se s. 99). Felaktigt beviljade stöd och förmåner kan leda till att socialtjänsten tappar trovärdighet och upplevs som orättvis. Att kommunerna arbetar aktivt och reagerar mot dem som i organiserade och systematiska former utnyttjar denna del av välfärdsystemet i kriminella syften är därför en viktig väg till en hållbar socialtjänst.

Socialtjänstens allmänna förebyggande verksamhet mot missbruk och annan social utsatthet enligt lagförslaget är indirekt brottsförebyggande. Av lagtexten eller förarbetena bör dock framgå att socialtjänstens förbyggande perspektiv även ska omfatta brottsförebyggande åtgärder.

Ekobrottsmyndigheten delar utredningens uppfattning att uppföljning är en nödvändig förutsättning för att säkerställa god kvalitet i socialtjänsten. Förslaget att bestämmelsen i 3 kap. 3 § tredje stycket socialtjänstlagen även ska omfatta uppföljning tillstyrks därför. Ekobrottsmyndigheten anser att det även borde framgå av lagen att kravet på uppföljning bland annat ska syfta till att undvika och upptäcka felaktiga utbetalningar.

Ur ett brottsförebyggande perspektiv framstår det som angeläget att i den fortsatta beredningen av den nya socialtjänstlagen överväga att införa bestämmelser enligt vilka kommunerna, inom ramen för sina befogenheter, ges ett tydligt uppdrag att utföra kontroller för att förebygga och upptäcka olika typer av välfärdsbrottslighet.

Kap. 17.7.6 Oseriösa utförare och 27.5 Konsekvenser för brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet

Ekobrottsmyndigheten delar utredningens bedömning att kommuner bör kunna tillhandahålla insatser och verksamheter där den enskilde är anonym, men att sådana verksamheter kan medföra en högre risk för s.k. välfärdsbrottslighet. Det tydliggör enligt Ekobrottsmyndigheten behovet av att i socialtjänstlagen införa en bestämmelse om kommuners skyldighet att bedriva kontroll och uppföljningar för att förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Monica Rodrigo. I ärendets slutliga handläggning har biträdande rättschefen Birgitta Resenius och biträdande enhetschefen Anna Karin Hansen deltagit. Verksjuristen Johan Dibb har varit föredragande.

Monica Rodrigo

Johan Dibb

Expedition till
s.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till
s.sof@regeringskansliet.se
ju.a@regeringskansliet.se